

A SZENTELEKY KORNÉL IRODALMI DÍJ DOKUMENTUMAI

A SZENTELEKY KORNÉL IRODALMI DÍJ BÍRÁLÓBIZOTTSÁGÁNAK DÖNTÉSÉRŐL

Tisztelt Hallgatóság!

Engedjék meg, hogy a Szenteleky- és a Bazsalikom-díj bírálóbizottságának a nevében először is a Szenteleky Kornél Irodalmi Díj idei díjazottját hirdessem ki – nyilvánosan is. Amint már a sajtóból is értesülhettek róla, a bírálóbizottság (Harkai Vass Éva, Németh Ferenc, Vickó Árpád) a 2003. évi Szenteleky Kornél Irodalmi Díjat egyhangúan a Középiskolások Művészeti Vetélkedőjének ítélte oda.

A Középiskolások Művészeti Vetélkedője, a KMV 1967 óta több névváltozatot és szervezési formát megélve, versenyműfajait és helyszíneit bővítve, lelkes szervezőket, nem utolsósorban középiskolások tömegét mozgósítva, folyamatos működéséhez támogatókat és védnököket keresve és biztosítva, több mint három és fél évtizede kíséri figyelemmel, lépteti a nyilvánosság elé és díjazza a jugoszláviai/vajdasági magyar fiatalok művészi alkotótevékenységét. Nem véletlenül beszélek jugoszláviai, illetve vajdasági magyar fiatalokról. A kettős megnevezés nem az én bizonytalanságomat tükrözi, hanem arra utal, hogy amikor lehetett, és amíg lehetett, a KMV a nem is oly rég még tágabb határokkal rendelkező, egységes ország *egészének* a területéről ölelte fel a középiskolás – s nemcsak magyar anyanyelvűeket – fiatalokat (1985 és 1991 között például lehetőséget adott a pélmonostori és a lendvai középiskolások bemutatkozására is).

A KMV az évtizedek során egyre bővülő – irodalmi, műfordítói, zene- és képzőművészeti, néprajzi-népzenei, előadó-, film- és színművészeti – ágazatai és műfajai által a művészet iránt érdeklődő, fogékony és kreatív – tehát hasonló érdeklődésű – fiatal korosztály találkozásának, ismerkedésének, megmérette-

tésének, tapasztalatcseréjének, kerekasztal-beszélgetéseinek s olykor heves vitáinak színhelyévé és intézményévé – jó értelemben vett státusszimbólumává – vált. A művészeti ágak és műfajok hosszú lajstroma után kívánczik Vajdaság azon helységeinek felsorolása, mely helységek (mint például Zenta, Temerin, Újvidék, Szabadka, Topolya) a vetélkedő egy-egy ágazatának lebonyolításában vettek és veszik ki részüket. És – talán legfontosabb tételként – hasonló módon kívánczik ide azoknak a névsora, akik számára a középiskolai oktatás nem csupán négy fal között, tanteremben, iskolapadokban, tábla előtt, krétával végzendő tevékenységet jelent, hanem ennél jóval többet: művészszeretetre és műértésre való, szellemi nyitottságra való – nevelést. Azaz azoknak a középiskolai tanároknak és más szervezőknek a neve következne itt most, akik megálmodták a KMV-t, s akik évtizedeken át szervezték, támogatták, ha kellett, ideológiai barikádokon is meg- és kivédtek ezt a vetélkedőt: a becsei és a zentai gimnázium önképzőkörének diákjait, köztük Kartag Nándor nevét, továbbá Bagi Ferenc, Varnyú Ilona, Sági Verona, Beretka Ferenc, Böröcsök László tanárok és Lajber György nevét említem itt meg, s e minden bizonnyal hiányos névsorhoz szorosan hozzátartoznak azok a szervezetek, becsei és más, vajdasági művelődési egyesületek, amelyek szervezői segítséget nyújtottak, valamint azok a hetilapok, folyóiratok és a média egyéb intézményei, amelyek a díjazottak számára biztosítottak publikációs lehetőséget.

Es még így sem teljes a névsor. A leghosszabb névsornak ugyanis a vetélkedő résztvevőinek, köztük külön a díjazottaknak a nevéből kellene összeállnia, amire – minthogy sem a bírálóbizottság, sem jómagam nem vagyunk a KMV krónikásai, csupán eddigi folyamatos munkájának és küldetésének értékelői és tisztelői – most nem kerül sor. E – vélhetően – jó hosszú névsor helyett én most egy metaforára szorítkoznék, miszerint a KMV számunkra – egykori résztvevőinek és figyelmes szemlélőinek számára – Gogol köpönyege, amelyből a vajdasági magyar értelmiség zöme – s talán nem tévedek, ha azt mondom, a java – bújt ki.

A bírálóbizottság és mindannyiunk nevében további, több évtizedes sikeres munkát kívánok ennek az intézménynek.

HARKAI VASS Éva

KÖSZÖNŐBESZÉD

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Amikor ebben az elismerésben, a Szenteleky Kornél Irodalmi Díjban részesül, a Középiskolások Művészeti Vetélkedője pont kétszeresen nagykorúvá vált, kiállva a társadalmi változások megrázkódtatásait, mert a művészetek, az irodalom időtálló, az ifjúság pedig mindig haladó szellemű. „A diákság letéteményese egész szellemi konstitúciónknak, s végeredményben rajta áll vagy bukik kultúránk és létünk is a nap alatt” – mondta a korábbi vetélkedők egyikének kapcsán Bori Imre tanár úr.

Diákkezdemenyezéssel indult a hatvanas években: az óbecsei és a zentai gimnáziumi önképzőkörösök találkozóival, s 1967-től az akkori gimnazista Kartag Nándor kezdeményezésére és Bagi Ferenc tanár úr irányításával kezdetét vette a vetélkedő. Lassan terebélyesedett, felölelve a volt Jugoszlávia magyarlakta területeinek középiskolásait, akik érdeklődéssel és alkotói lázzal fordultak a művészetek, különösképpen pedig az irodalom felé. A vetélkedés ösztönzőleg hatott rájuk, kezdeti érvényesülési lehetőségeket biztosított számukra.

A Középiskolások Művészeti Vetélkedőjének háromnapos központi rendezvénye hagyományosan minden év áprilisában zajlik Óbecsén, s a közel négy évtized alatt mindig az ifjúság lendülete és alkotói láza uralta, a felnőttek, az óbecsei középiskolák magyartanárai csak irányították, összehangolták a tevékenységeket, s igyekeztek az anyagi háttérrel biztosítani. Egy évtized után Bagi Ferenc tanár urat pár évig a megboldogult Sági Verona tanárnő és Beretka Ferenc tanár úr követték, majd jó másfél évtizedig Varnyú Ilona tanárnő, míg 1997-től Lajber György újságíró és jómagam, mint magyartanár.

Az igények függvényében a vetélkedő versenyágakkal is gyarapodott, s így az ez évben, a 36.-on az irodalmi és a beszédművészeti mellett énekelt versek, színjátszói és filmművészeti, népzenei és néptánc-vetélkedők, valamint képzőművészeti és plakát-, műfordítói, néprajzi és forgatókönyvírói pályázatok keretében vetélkedhettek diákjaink.

A felkészítő munkában magyartanár kollégák és művelődési életünk más területeinek elkötelezettjei foglalkoztak a tehetséges, alkotó és vállalkozó szellemű fiatalokkal.

A vetélkedő fő szervezője az óbecsei gimnázium mindenkori önképzőköre, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör, védnöke a Képes Ifjúság hetilap. Egyes versenyágai nem Óbecsén zajlanak, így a szín- és filmművészeti vetélkedés Zentán a Thurzó Lajos Közművelődési Központban Hajnal Jenő tanár úr irányításával, a néprajzi pályázat a Zentai Városi Múzeum szervezésében, a népzenei és néptánc-vetélkedő a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesületben Szabó Gabriella vezetésével, míg a műfordítói pályamunkákat a Híd szerkesztősége értékeli.

2002-től önszerveződéssel kilenctagú elnökség irányítja a vetélkedőt. Az egykori vetélkedős, Tari István költőnk mondta az utóbbi KMV-k egyikén: „Itt (áprilisban, Óbecsén) találkoznak azok a fiatalok, akik fontosnak tartják azonosságtudatuk ébrentartását, megőrzését. Évente jövőnk találkozik itt, s hogy talpon tudtunk maradni az utóbbi megnyomorított állapotokban is, ez részben a vetélkedőnek is köszönhető.”

Az elismerés általában kötelez, de itt erről nem kell beszélni, mert az az alkotói tűz, amely fiataljainkban lánggal égett, az utóbbi évtizedekben, továbbra is átlobog nemzedékről nemzedékre, lesznek, akik átveszik a stafétabotot, és a Középiskolások Művészeti Vetélkedője még hosszú évtizedekig fogja irodalmi és más művészi alkotómunkára ösztönözni diákjainkat, s ezzel tovább viszi a vajdasági magyar művelődés kreatív értelmiségének kinevelésében és utánpótlásában vállalt szerepét.